

Yankular

Geneve'de bir konferans ve konser

Bir taraftan eski ve yeni varlığımızı sınırlarımız dışında tanıtmak kararında olduğumuz, bir taraftan da bu uğurda pek az gayret harcadığımız şu günlerde Geneve'de bulunan bir tanıdığımdan bir mektup ve Journal de Genève gazetesinden kesilmiş bir kupür aldım.

İkisi de oranın konservatuvar salonunda verilmiş bir konferans-konserden bahsediyor.

Burada kendi musikimiz hakkında onun üstatları tarafından idam hükümleri verilir ve bu musiki için "habamı ihtibastan öldürdü" denilirken, büyük İsviçre şehrinin meşhur konservatuvarında verilen konferansın alaturka musiki hakkında olduğunu, çalınan ve söylenen parçaların da klâsik Türk musikisinden seçildiğini söylersem, ya hayret eder, ya memnun olursunuz.

Feyha Talay'ı tanırız. Üstadım Rasim Ferid'in, odasının bir duvarında tanbur asılı, bir köşesinde de viyolonsel kutusu dayalı duran bu sanatkar kızı şimdi Geneve'de sanat seviyesini bir kat daha ilerletecek çalışmalarla meşguldür. Bu arada anavatanın rüzgârına karışan yerli nağmeleri de onun sanat muhitine tanıtmayı bir vazife saymış, bir konferans

zihniyet ve seviyesine hitabederek anlatmış; arada viyolonsel ile güzel güzel örnekler çalmıştır. Çalınan eserlerin şunlar olduğu söyleniyor:

Dede'nin ferahfeza bestesi, Rahmi Beyin "Etmeye beyhude figan" İsfahan şarkısı, Bekirağa'nın hicaz bestesi ve Tab'i Mustafa Efendi'nin "Gül yüzlerin..." beyati yürük semaisi.

Bütün bunları İtalyan muganniyesi matmazel Vinarelli'nin büyük bir muvaffakiyetle söylediğini haber veririm ne dersiniz. Konseri Feyha, viyolonselde Tanburi Cemil Beyin hicazkâr peşrevini ve ferahfeza saz semaisini çalarak tamamlamış.

Sözün kısası, Türk Musikisi hakkında en yüksek bir sanat muhitinde söylenen sözler, orada Avrupalılar tarafından dikkatle, takdirle dinlenmiş ve bir Avrupalının ağzı ile söylenilemez sanılan eserlerimiz, matmazel Vinarelli'nin sesinde alkışlanmıştır.

Journal de Genève bu konferans ve konser için yazdığı kısa bir tenkidde güzel şeyler söylüyor. Ayrıca şehrin musiki muhitinde çok tutulan ve kendisinin 200 den fazla eseri olan Henri Gagnebin de konserden sonra demiş ki:

"Musikiniz homophone olmasına rağmen Garp musikisinden çok daha zengin ve mânalı!"

Bu satırları ne bir propaganda propagandası yapmak, ne de bir musiki tenkidi kaleme almak bir maksatla yazmıyorum. Feyhanın bu muvaffakiyetinden ve ayrıca alafranga konserlerine gösterilen rağbetten dolayı aşırı derecede sevdim. Çünkü genç kızımız hiç yabancı değil.

Bir de kendimizi aşağı görmemizin bu hususta da lüzumsuz olduğuna yeni bir misal veren bu mektubu bana yazan dostuma teşekkür için bilmem bir tek fıkra yetişir mi idi?

T. I

